

Ke kau ki he NZBDR, kuo pau ke ke foaki ha uniti toto
'i he Donor Centre pe Mobile 'o e NZ Blood Service
(NZBS). 'E oatu 'a e foomu ke ke fakafonu, ko e kole
ngofua 'a e NZBDR ke to'o toto ki he ngaahi tesi tisiu.

Ko e kakai hoa-foaki toto ki he taipe- tisiu mei mu'a
atu, ke nau ului 'i he www.bonemarrow.org.nz he
'ikai toe fiema'u ha toto meia nautolu. Ka ko ha toe
fakamatala kātaki fetu'utaki hangatonu ki he NZBMDR.

Ke kumi 'a e feitu'u to'o toto pe fiema'u ha 'apoinimeni ke
to'o toto, fetu'utaki ki he 0800 GIVE BLOOD (0800448325)
pe 'ahia 'a e www.nzblood.co.nz.

Ko ho'o lesisita pe ke ke hoko ko e tokotaha foaki-toto, 'e 'ave
leva ho lekooti taipe- tisiu ki he tanaki'anga faka-fonua, pea
fakafehoanaki ia mo e kau mahaki mei māmmani lahi 'oku nau
fiema'u ha (bone marrow) ma'a nautolu. Kapau 'e ma'u ha
tokotaha mahaki 'oku mo taipe- tisiu tatau, 'e fehu'i pe 'oku ke
kei fie foaki ho (bone marrow stem cells). 'E toe to'o toto ke
fakapapau'i 'oku kei tatau pe e toto. 'E toki fetu'utaki atu pe 'a e
NZBMDR kapau 'e 'ilo 'oku 'i ai ha taha 'oku mo taipe- tisiu tatau.

Fakapulipuli ke 'ilo 'e he tokosi'i pe

Ko e ngaahi fakamatala kau kia koe 'e tauhi ke malu mo
fakapulipuli. Koho taipe- tisiu, ta'u motu'a, fefine/tangata pea
moho matakali 'oku fakafika ia pea fakahū ki he NZBMDR.
Ko ho'o ngaahi fakafika makehe, ngaahi fakamatala faka-
falemahaki 'oku 'oatu ki he ngaahi senitā 'oku nau fēngāue'aki
mo e NZBMDR. Ko e ngaahi fakamatala faka-e-koe 'e 'ikai 'ave
ki ha taha 'i tu'a 'i he NZBMDR ta'e ma'u ha ngofua meiate koe.

'E lava keu liliu 'e ku fakakaukau?

Kapau 'e fai atu ha fetu'utaki 'oku fiema'u koe, 'e lava pe ke
ke fakafoki e kole, ko e'uhī ko e ngaahi 'uhinga hange ko
e 'ikai mo'uilelei, fāmili pe ngāue. Kae kehe, ko e tokotaha
mahaki'ia 'e 'ikai toe taulanga. Mahalo ko e uike 'e taha pea
fai e faito'o, 'e kau e tokotaha mahaki'ia ki he faito'o faka-
kemi (chemotherapy) mo e/pe faito'o-hulu'i (radiotherapy)
ke faka'auha 'a e (bone marrow) mahaki'ia. Ko e faito'o ko
eni 'oku fakatu'utāmaki pea 'oku fakafalala 'i hano fakahū
mai ha (bone marrow) mo'uilelei. 'I he momeniti ko eni ko
'ete ongo'i 'i loto, hoto fatongia pe mo'ui taau ke fakahoko.

'E 'i ai haku mo'ua?

Ko ho mo'ua lahi pe ko e konga ho taimi. Ko e ngaahi
fakamole kau kia he foaki 'o e (stem cell) kau heni e me'a
fakafalemahaki, fe'alu'aki pea mo ho'o nofo pea mo e nofo
ha tokotaha tauhi kia koe 'e fai kotoa eni 'e he NZBMDR.

'E lava ke sivi'i au ki ha taha pe 'oku ou 'ilo'i?

'E ngata pe ha fāmili ofi 'oha tokotaha mahaki'ia 'e sivi'i
ki ha tokotaha pau. Ko e'uhī ko ho'o ongo'i fie kau ki he
me'a ni, ko e'uhī ko ha tokotaha 'oku fu'u ofi kia koe, koia
ko e faingamālie 'ou ke ke hoa faito'o moho fāmili 'oku
ta'e 'amanekina. Manatu ma'u pe 'oku toko lahi e kau
fainga'ata'ia 'oku nau fiema'u ha tafa (stem cell). Ko ho'o
kau ki he NZBMDR, 'e lava ke fili koe ke ke tokoni ki ha
tokotaha mahaki pe, 'i ha feitu'u pe 'o mamani.

Ko ha toe fakamatala kātaki 'a'ahi ki he
www.bonemarrow.org.nz

pe fetu'utaki mai kiate kimautolu
Phone: 0800 800 256 or (09) 523 5756
Postal address: PO Box 74 336, Auckland 1546
Email: nzbdmrd@nzblood.co.nz

our mission is to care, our vision is to cure
ko 'emau kaveinga ke tokongai',
ko 'emau faka'amu ke fakamo'ui

**NEW
ZEALAND
BONE
MARROW
DONOR
REGISTRY**

Kapau ko ho'o fanga kui ko e Maori pe Pasifiki

(pe ko ha ni'ihi mei he ngaahi matakali tokosi'i 'o New Zealand)

**'e lava pe ke ke hoko ko
e tokotaha hoa-foaki ke
fakahaofi ha mo'ui.**

Vōlenitia ki he fai'anga lesisita 'o e NZ Bone Marrow Donor.
He'iilo na'a ma'u mo'ui ai ha ni'ihi, pea'ikai mālōlō ha
taha 'oku ne fiema'u ha faito'o (bone marrow)

'I he ta'u kotoa pe, 'oku toko lahi e kakai kuo sivi 'o 'ilo'i 'oku nau ma'u e lukīmia (leukaemia) pe ngaahi fehālaaki fakatu'utāmaki he toto.

'A ia ko e tafa 'o fokotu'u ki ai ha "ngako- he-loto'i-hui" (bone marrow), mahalo ko e faito'o pe ia 'e 'i ai ha 'amanaki.

Ko e Potungāue Lēsisita 'a Nu'usila ni ki he kakai 'oku nau fie foaki ho nau Bone Marrow (ngako he loto'i hui) 'oku 'iloa ko e (NZBMDR) ko e konga eni 'o e falukunga kakai 'i māmanī lahi 'oku nau foaki tauataina 'a e fanga ki'i sela mei he ngako he loto'i hui (bone marrow), kapau 'oku fōtunga tatau hono sela mo e sela 'o e tokotaha 'oku ne fierna'u 'a e faito'o (bone marrow).

Ko e fakakaukau ke ului ki he (NZBMDR) 'oku fiema'u ke fakakaukau'i lelei 'a e fatongia ni. Kātaki 'o lau 'a e ngaahi fakamatala ko eni, kumu'a pea toki lēsisita.

'Oku lolotonga kumi kakai 'a e NZBMDR:

- Ko e kakai ta'u 18 – 40 'oku 'i ai honau konga Maori pe Pasifiki pe konga ki ha matakali toko si'i 'i Nu'usila ni pe)
- Kakai ta'u 18 – 60 ('ikai toe fakalauau kulupu) pe ko ha ni'ihi kuo fakakalasi ke foaki toto pe na'a nau lēsisita 'i muli 'i ha kautaha ki he (bone marrow) pea mo:
- Fakakakato 'a e ngaahi fiema'u 'a e Potungāue Toto 'a Nu'usila ki he foaki toto
- Loto fiemālie ke foaki (bone marrow) ki ha toko taha mahaki pe 'i ha feitu'u 'i māmanī

Ko e tokotaha foaki mo e tokotaha fiema'u kuo pau ke fu'u vaofi aupito hona taipe-tisiu. Ko e'uhī ko e taipe-tisiu ko e me'a tuku fakaholo, ko e kau mahaki'ia hangehange 'e ma'u pe ha tokotaha-foaki mei ho nau fāmili. Ko e kau mahaki'ia, ko e tokotaha mei he toko tolu 'e lava ma'u ha hoa-foaki mei hono fāmili. Kapau 'e 'ikai ma'u ha tokotaha fe'unga he fāmili, 'e fai ha kumi ha hoa-foaki ta'e fāmili. Ko e tokotaha-mahaki 'oku hangehange 'e ma'u hono hoa-foaki mei hono matakali, pe fāmili 'o e ngaahi kui.

Ko e kau mahaki pālangi 'oku nau ma'u faingamālie ki he miliona 'o e kau hoa-foaki pālangi kuo nau lēsisita 'i māmanī lahi, fakafehoanaki ki he ki'i lau afe pe, mei he kau hoa-foaki Maori mo e Pasifiki. Ko e ngaahi kulupu matakali tokosi'i 'i Nu'usila ni 'oku 'ikai pe ke fu'u fakaofonga'i lelei. Ko ia ai 'oku mau ngāue lahi 'aupito ke fakaūlui mai ha kakai fāmili Maori mo Pasifiki, pea mo ha ni'ihi mei ngaahi matakali tokosi'i 'i Nu'usila ni.

'E fēfē kapau ko e tokotaha hoa-foaki au?

Kapau 'e ma'u ha tokotaha mahaki, ko ho'o mo'uilelei mo ho'o lelei fakalūkufua hili e foaki, 'oku mahu'inga 'aupito kiate kimautolu. 'E sivi fakafaito'o koe 'e ha toketā mataotao (specialist) 'a ia te ne fakamatala'i lelei 'a e founiga, mo tali ha'o ngaahi fehu'i.

'E fēfē hano tānaki 'o e fanga ki'i sela mei he (bone marrow)?

Ko e (bone marrow) ko e tisiu he loto hui 'oku ne fa'u e fanga ki'i sela 'oku ui ko e (stem cells), pea 'oku mātuotu'a lelei ki he fa'ahinga sela kehekehe 'i he toto. Ko e foaki 'o e (bone marrow) 'oku 'ikai 'uhinga ke foaki ho hui, ka ko hono tānaki 'o e (stem cells)'oku tupu ho loto hui. Ko e (stem cells) mei he (bone marrow) 'oku tānaki ia 'i ha falemahaki pe feitu'u to'o toto 'i Auckland, Wellington pea mo Christchurch pea 'e lava ke tānaki 'i he founiga 'e ua:

1. Ko hono to'o fakatāfa'aki 'o e (Stem Cells) mei he toto 'o e tokotaha hoa-foaki (PBSC)

'Oku 'i ai pe 'a e fanga ki'i (stem cells) si'isi'i pe mei he (bone marrow) 'oku tafe takai he halangatoto. Ke fakatokolahi kinautolu, 'oku 'i ai 'a e hōmouni (hormone) fotunga tatau 'oku ui ko e G-CSF 'oku huhu'i he kili faka'aho, 'i he 'aho 'e 4 ki mu'a pea fai e faito'o. 'Oku to'o e toto mei he kalava (vein) 'i ho uma (photunga tatau mo e to'o toto) 'o 'ave ia ki he misini fakamavahe (stem cells). Ko e toenga 'o e toto 'oku fakafoki ki ho sino. Ko e ngāue ni mahalo 'oku fe'unga mo e houa 'e tolu pe fa, pea 'e 'ikai fiema'u ha huhu fakaongonoa. Hili pe eni pea ke foki ki 'api.

Ko e ha 'a e ngaahi fakatu'utāmaki kia au?

'Oku lava 'o kātaki'i pe 'a e G-CSF, kae kehe lolotonga 'a e fai e huhu 'e lava pe ke ke ongo'i 'a e langa hui pea 'asi mai 'a e ngaahi faka'ilonga 'o e fulū (flu), 'a ia 'e sai ki ha fo'ikau (paracetamol). Kuo lahi ta'u hono ngāue'aki 'o e G-CSF ki he kau mahaki. Ko e ola fakalūkufua, 'o e faito'o taimi nounou ni ki he tokotaha-foaki 'oku seifi 'aupito.

2. Ko e tānaki mei he hui Pelevisi

'E lava pe ke to'o mai 'a e (stem cells) mei he (bone marrow) 'o e hui pelevisi 'aki hono faka'aonga'i 'o e hui-huhu mo e me'a mimisi, pea 'e fai e huhu fakamohe. 'E au pe ki he houa 'e ua 'a e ki'i faito'o ni. Ko e taimi fakaakeake 'oku ki'i kehekehe mei he tokotaha ki he tokotaha, ka ko e kakai hoa-foaki (donors) te nau foki ki 'api he 'aho hoko, pea hoko atu 'enau ngāue maheni hili 'a e 'aho 'e ua pe tolu. Ko e (bone marrow) 'e vave pe 'ene tupu ke fetongi 'a e ngaahi sela kuo foaki.

Ko e ha 'a e ngaahi fakatu'utāmaki kia au?

Ko e ngaahi fakatu'utāmaki 'e hoko 'i he foaki ha (stem cells) 'oku fotunga tatau pe mo e ngaahi fakatu'utāmaki 'o e huhu fakamohe. Ke fakasi'isi'i ha hoko mai ha ngaahi fakatu'utāmaki, 'e fakafoko kiate koe ha tokanga makehe ko e 'uhi ko e faito'o ne hoko. 'Oku si'isi'i pe ha hoko ha toe fakatu'utāmaki ki ha tokotaha 'oku mo'uilelei, ka 'oku fa'a hoko pe 'a e ongo'i tokakovi, volu/takakula mo e ongo'i felāngaaki mo ta'e fakafiemālie 'i ha ngaahi 'aho si'i.